Четвъртък, 9 юни 2022 г.

P9_TA(2022)0240

Принципите на правовата държава и потенциалното одобрение на полския национален план за възстановяване

Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2022 г. относно принципите на правовата държава и потенциалното одобрение на полския национален план за възстановяване (2022/2703(RSP))

(2022/C 493/10)

Европейският парламент,

— като взе предвид членове 1 и 2, член 7, параграф 1 и член 19 от Договора за Европейския съюз (ДЕС),

— като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз,

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост ([1]) (наричан по-нататък „Регламентът за МВУ“),

— като взе предвид мотивираното предложение на Комисията от 20 декември 2017 г. в съответствие с член 7, параграф 1 от ДЕС относно принципите на правовата държава в Полша: предложение за решение на Съвета относно констатирането на очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Република Полша (COM(2017)0835),

— като взе предвид своята резолюция от 1 март 2018 г. относно решението на Комисията за прилагане на член 7, параграф 1 от ДЕС във връзка с положението в Полша ([2]),

— като взе предвид препоръката на Комисията от 23 май 2022 г. за препоръка на Съвета относно националната програма за реформи на Полша за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Полша за 2022 г. (COM(2022)0622) („специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър за 2022 г.“),

— като взе предвид своята резолюция от 17 септември 2020 г. относно предложението за решение на Съвета относно констатирането на очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Република Полша ([3]),

— като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза (наричан по-нататък „Регламентът относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава“),

— като взе предвид своята резолюция от 24 юни 2021 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г. ([4]),

— като взе предвид своята резолюция от 8 юли 2021 г. относно създаването на насоки за прилагане на общия режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза ([5]),

— като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2021 г. относно свободата на медиите и по-нататъшното влошаване на положението с принципите на правовата държава в Полша ([6]),

— като взе предвид своята резолюция от 21 октомври 2021 г. относно кризата с принципите на правовата държава в Полша и върховенството на правото на ЕС ([7]),

---

([1]) ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17.
([2]) ОВ C 129, 5.4.2019 г., стр. 13.
([3]) ОВ C 385, 22.9.2021 г., стр. 317.
([4]) ОВ C 81, 18.2.2022 г., стр. 27.
([5]) ОВ C 99, 1.3.2022 г., стр. 146.
([6]) ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 151.
([7]) ОВ C 184, 5.5.2022 г., стр. 154.

— като взе предвид своята резолюция от 10 март 2022 г. относно принципите на правовата държава и последиците от решението на Съда на ЕС ([8]),

— като взе предвид своята резолюция от 5 май 2022 г. относно текущите изслушвания по член 7, параграф 1 от ДЕС относно Полша и Унгария ([9]),

— като взе предвид практиката на Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС) и на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ),

— като взе предвид предложението на Комисията за решение за изпълнение на Съвета от 1 юни 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Полша (COM(2022)0268),

— като взе предвид изявлението на Съвета и на Комисията от 7 юни 2022 г. относно принципите на правовата държава и потенциалното одобрение на полския национален план за възстановяване,

— като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства, посочени в член 2 от ДЕС, отразени в Хартата на основните права на ЕС и залегнали в международните договори за правата на човека; като има предвид, че тези ценности, които са общи за държавите членки и които всички държави членки подкрепят доброволно, стоят в основата на правата, от които се ползват лицата, живеещи в Съюза;

Б. като има предвид, че нито един очевиден риск от тежко нарушение от страна на държава членка на ценностите, заложени в член 2 от ДЕС, не засяга единствено отделната държава, в която рискът е налице, а оказва въздействие и върху останалите държави членки, върху взаимното доверие между тях и върху самата същност на Съюза и функционирането на неговите институции, както и върху основните права на неговите граждани съгласно правото на Съюза;

В. като има предвид, че промените, започнати от полското правителство, по-специално в съдебната система, доведоха до сериозно подкопаване на демокрацията и принципите на правовата държава;

Г. като има предвид, че съгласно твърденията решението, взето на 1 юни 2022 г. от колегиума на членовете на Комисията по предложението за решение за изпълнение на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Полша, не е било взето с единодушие;

Д. като има предвид, че по време на пленарната сесия през октомври 2021 г. председателят на Комисията г-жа Фон дер Лайен очерта три критерия за одобряване на плана за възстановяване и устойчивост на Полша: закриване на дисциплинарната колегия на Върховния съд; реформиране на дисциплинарните производства срещу съдии; и възстановяване на длъжност на всички съдии, които дисциплинарната колегия е отстранила от длъжност;

Е. като има предвид, че Парламентът многократно е призовавал Комисията и Съвета да не одобряват проекта на план за възстановяване и устойчивост на Полша, докато правителството на Полша не изпълни изцяло и правилно решенията на Съда на ЕС и на международните съдилища, както и да гарантират, че с оценката на плана се обезпечава изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки, по-специално във връзка с гарантирането на независимостта на съдебната система;

Ж. като има предвид, че реформите в Полша в областта на правосъдието все още не са приключили и че неотдавнашните законопроекти, които подлежат на гласуване, както и обсъжданите предложения не разглеждат ефективно всички опасения, свързани с независимостта на съдебните органи и дисциплинарните процедури; като има предвид, че полският Сенат се опитва да измени тези предложения, за да ги приведе в съответствие с принципа за независимост на съдебната власт; като има предвид, че срещу няколко съдии все още се водят дисциплинарни производства и/или те не са били възстановени на длъжност;

З. като има предвид, че полските органи неотдавна предприеха редица мерки, в пряко противоречие с трите условия, определени от председателя на Комисията, наред с другото, отстраняването от длъжност на съдия през февруари 2022 г. заради прилагане на европейското право и решенията на европейските съдилища; като има предвид освен това, че президентът на Полша назначи над 200 нови съдии, квалифицирани като „нови съдии“, чието назначение (по искане

([8]) Приети текстове, P9_TA(2022)0074.
([9]) Приети текстове, P9_TA(2022)0204.

на Националния съдебен съвет — НСС) е неправомерно, включително и 4 съдии в състава на Върховния съд; като има предвид освен това, че на 10 март 2022 г., по искане на министъра на правосъдието, политизираният и напълно подчинен „Конституционен съд“ (с участието на т. нар. „заместник-съдии“) накърни валидността на член 6 от Европейската конвенция за правата на човека в Полша, като постави под въпрос способността на ЕСПЧ и на полските съдилища да проверяват целесъобразността на назначаването на съдии и независимостта на новия Национален съдебен съвет;

И. като има предвид, че в Регламента за МВУ ясно са определени необходимите условия за изготвянето, одобрението и изпълнението на националния план, като по-конкретно в член 19 и приложение V са посочени 11-те критерия, въз основа на които Комисията трябва да оцени, по-специално, дали се очаква с мерките, предложени от съответната държава членка, да се предотвратяват, разкриват и коригират корупцията, измамите и конфликтите на интереси при използването на средствата, предоставени по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ); като има предвид, че Регламентът за МВУ изисква органите, които отговарят за контрола и надзора, да имат законови правомощия и административен капацитет за независимо изпълнение на своите задачи, и като има предвид, че в самия проект на решение за изпълнение на Съвета се подчертава, че ефективната съдебна защита е предпоставка за функционирането на системата за вътрешен контрол;

Й. като има предвид, че в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър за 2022 г. Комисията заяви, че независимостта, ефикасността и качеството на правосъдната система са основни компоненти в това отношение и че в Полша положението по отношение на принципите на правовата държава се е влошило, а независимостта на съдебната власт продължава да буди сериозно безпокойство, което е отбелязано и в някои решения на Съда на ЕС и на ЕСПЧ;

К. като има предвид, че в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър за 2022 г. Комисията препоръча на Полша да предприеме действия през 2022 г. и 2023 г., наред с другото, за да подобри инвестиционния си климат, по-специално чрез гарантиране на независимостта на съдебната власт и осигуряване на ефективни обществени консултации и участието на социалните партньори в процеса на създаване на политики;

Л. като има предвид, че се очаква МВУ — ако се прилага ефективно — да смекчи най-тежките последици от пандемията от COVID-19 за икономиките и гражданите на ЕС и да допринесе положително за възстановяването и устойчивостта на ЕС, както и да бъде катализатор на екологичния и цифровия преход при същевременно стриктно спазване на принципите на правовата държава и доброто финансово управление на средствата на ЕС;

М. като има предвид, че Комисията счита, че планът на Полша включва ключови етапи, свързани с независимостта на съдебната система, за подобряване на инвестиционния климат и за създаване на необходимите условия за ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост; като има предвид, че не може да се извършват плащания по МВУ, докато не бъде доказано изпълнението на тези междинни цели;

Н. като има предвид, че в съответствие с член 13, параграф 1 от Регламента за МВУ планове, приети след 31 декември 2021 г., не отговарят на условията за предварително финансиране;

1. изразява дълбоката си загриженост относно положителната оценка от 1 юни 2022 г. от страна на Комисията на плана на Полша за възстановяване и устойчивост, представен от Полша на 3 май 2021 г., като се имат предвид съществуващите и продължаващи нарушения от страна на Полша на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, включително принципите на правовата държава и независимостта на съдебната система; отново заявява, че наличието на такива нарушения е надлежно документирано в множество съдебни решения, оценки и позиции на институциите на ЕС, включително в резолюции на Парламента и в текущата процедура по член 7, параграф 1 от ДЕС, както и от други международни организации; припомня, че спазването на решенията на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека и спазването на върховенството на правото на ЕС не подлежат на преговори и не могат да бъдат използвани като разменна монета;

2. изразява съжаление, че условията, определени в плана за възстановяване и устойчивост, не предвиждат незабавното възстановяване на работа на всички неправомерно отстранени съдии на предишните им длъжности, и настоятелно призовава правителството на Полша значително да ускори процеса на възстановяването им на предишните им длъжности, а Комисията — да наблюдава и улеснява този процес; счита, че съдебната проверка на решението за временно отстраняване от длъжност може да се извършва и докато съдиите заемат съответната длъжност; изразява съжаление и осъжда настоящите практики по отношение на някои съдии, които са били преместени в друг отдел и/или принудени да излязат в отпуск при завръщането си, или които са били засегнати от подобни тактики в нарушение на различни решения на полски и европейски съдилища;

3. настоятелно призовава Съвета да одобри националния план на Полша по МВУ само ако Полша е спазила изцяло изискванията на Регламента за МВУ, и по-специално член 22 от него, а именно с оглед на защитата на финансовите интереси на Съюза срещу конфликти на интереси и измами, както и всички специфични за всяка държава препоръки в областта на принципите на правовата държава в рамките на европейския семестър, и след като е изпълнила всички съответни решения на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека; припомня, че сътрудничеството, основано на взаимно признаване и взаимно доверие между държавите членки, Европейския съюз и техните органи, не може да функционира, ако има недостатъци по отношение на принципите на правовата държава;

4. припомня, че спазването на принципите на правовата държава и на член 2 от ДЕС са предпоставки за получаване на достъп до фонда, че механизмът за обвързване с условия във връзка с принципите на правовата държава е изцяло приложим за МВУ и че не следва да се финансират мерки по линия на МВУ, които противоречат на ценностите на ЕС, залегнали в член 2 от ДЕС; припомня, че Комисията трябва да следи много внимателно рисковете за финансовите интереси на ЕС при прилагането на МВУ, както и всички нарушения или потенциални нарушения на принципите на правовата държава, и да предприема незабавни действия, ако има вероятност да бъдат засегнати финансовите интереси на ЕС, в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава и Регламента за МВУ;

5. подчертава, че ключовите етапи и целите, свързани със защитата на финансовите интереси на Съюза, създаването на подходяща система за контрол, независимостта на съдебната система и предотвратяването и разкриването на измами, конфликти на интереси и корупция, както и борбата с тях, са предпоставки и трябва да бъдат изпълнени преди подаването на първото искане за плащане, и припомня, че по линия на МВУ не могат да се извършват плащания, докато тези етапи и цели не бъдат постигнати;

6. счита, че плащания към Полша по линия на МВУ не може да се извършват преди пълното изпълнение на всички съответни решения на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека; подчертава, че Комисията и Съветът носят политическа отговорност пред Парламента за своите действия;

7. признава решението на Комисията да определи закриването на незаконната дисциплинарна колегия на Върховния съд и прехвърлянето на дисциплинарните функции на друг състав на Върховния съд като едно от ключовите условия за освобождаването на средства по МВУ; настоятелно призовава Комисията да приложи стабилен механизъм за проверка, както и изпитателен срок, за да гарантира, че новата камара отговаря на критериите за независим и безпристрастен съд, създаден със закон, както се изисква съгласно член 19 от ДЕС, преди да бъдат отпуснати каквито и да било средства; подчертава необходимостта от стриктно спазване на графика, предвиден в плана за възстановяване и устойчивост;

8. припомня, че Полша е обвързана от определението на Съда на ЕС и все още трябва да плаща дневна глоба в размер на 1 милион евро, докато не предприеме необходимите мерки във връзка с решенията, свързани с дисциплинарната колегия на Върховния съд; поради това призовава Комисията да следи внимателно реформата на дисциплинарната система, за да се гарантира, че тя е в строго съответствие с решенията на Съда на ЕС;

9. изразява съжаление, че въпросите, свързани с незаконния „Конституционен съд“ и незаконния „Национален съдебен съвет“ (НСС), които подкопават безпристрастността и независимостта на НСС, не са разгледани в „ключовите етапи“; призовава Комисията да започне незабавно производство за установяване на неизпълнение на задължения по този въпрос;

10. изразява съжаление по повод на липсата на информация, особено по отношение на Парламента, във връзка с преговорите между Комисията и полските органи; очаква Комисията да информира Парламента бързо и редовно за всички съответни събития;

11. припомня освен това, че спазването на принципите на правовата държава и доброто финансово управление на средствата на ЕС трябва да се оценяват непрекъснато, през целия жизнен цикъл на МВУ, и че задоволителното изпълнение на ключовите етапи и цели и на свързаните с тях плащания предполага, че не са отменени мерките, свързани с ключови етапи и цели, които вече са били постигнати задоволително; подчертава, че Комисията трябва да не отпуска финансиране и когато е приложимо — да предприема действия за възстановяване на средства, в случай че тези условия вече не са изпълнени;

12. припомня, че Комисията, в качеството си на пазител на Договорите, следва да използва всички инструменти, с които разполага, за да гарантира зачитането на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, както и върховенството на правото на ЕС;

13. припомня, че целта на МВУ е да стимулира възстановяването и устойчивостта на ЕС и неговите държави членки, включително Полша; изразява съжаление, че поради действията на полското правителство финансирането по МВУ все още не е достигнало до хората и регионите в Полша;

14. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, както и на правителствата и парламентите на държавите членки.